

FSD3368 PÄIHTEIDEN VÄÄRINKÄYTTÄJIEN KÄYNNIT A-KLINIKOILLA: ASIAKASTAPAA-  
MISET 2008-2009

FSD3368 SUBSTANCE ABUSE TREATMENT IN OUTPATIENT CLINICS: CLIENT MEETINGS  
2008-2009

---

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

---

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

---

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

---



28.11.2007

## **Motivoiva haastattelu A-klinikkakontekstissa – prosessi ja tuloksellisuustutkimus**

Projektin johtaja professori Anja Koski Jännes

[yhteystiedot]

Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos  
33014 Tampereen yliopisto

Vastaava tutkija Leena Ehrling

[yhteystiedot]

Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos  
33014 Tampereen yliopisto

### **TUTKIMUSTIEDOTE OHJAAJILLE**

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ohjaajan ja asiakkaan välistä vuorovaikutusta päihdehoitoprosessin alkuvaiheen tapaamisissa ja selvitetään näiden istuntojen yhteyttä hoitotuloksiin. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että päihdehoidon jatkon kannalta on ratkaisevaa se, mitä parin ensimmäisen tapaamiskerran aikana tapahtuu asiakkaan ja päihdetyöntekijän välisessä vuorovaikutuksessa. Tässä tutkimuksessa lähdetään tarkastelemaan yksityiskohtaisesti tätä vuorovaikutusta ja sen yhteyttä hoitotuloksiin.

#### Tutkimuksen peruskysymyksiä ovat:

- 1) Mitä sellaista asiakkaan ja ohjaajan välisessä vuorovaikutuksessa tapahtuu parin ensimmäisen päihdekonsultaation aikana, joka lisää päihdeongelmaisen asiakkaan sitoutumista muutokseen ja hänen halukkuuttaan jatkaa hoitoa?
- 2) Onko ensimmäisillä tapaamiskerroilla havaittavalla sitoutumisen voimakkuudella yhteyttä myöhempisiin hoitotuloksiin?

Tutkimus toteutetaan Tampereen yliopistossa vuosina 2007–2010 ja sitä rahoittaa Suomen Akatemia. Tavoitteena on kerätä varsin mittava aineisto ja analysoida

kaikkiaan 50 asiakkaan ja heidän ohjaajansa päihdekeskustelut hoidon alkuvaiheessa. Aineiston analyysissä käytetään sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä. Keskustelut analysoidaan käyttäen motivoivan haastattelun koodaukseen kehitettyä menetelmää sekä keskusteluanalyysii. Lomaketiedot analysoidaan SPSS-tilasto-ohjelmalla.

Tutkimuksen tulokset raportoidaan Suomen Akatemialle ja A-klinikkasäätiölle. Tutkimuksen pohjalta kirjoitetaan artikkeleita englannin- ja suomenkielisiin tieteellisiin julkaisuihin. Tutkimusta esitellään myös kotimaisissa ja kansainvälisissä konferensseissa.

Tällä tutkimuksella on sekä tieteellistä että välitöntä käytännön merkitystä. Ensinnäkin projekti lisää tietoa tehokaan päihdehuollon perusmekanismeista. Toiseksi, projektilla on koulutuksellinen merkitys: tutkimuksen kautta saatava palaute auttaa päihdehuollossa työskenteleviä ohjaajia syventämään entisestään motivointitaitojaan.

Tutkimus on pyritty rakentamaan siten, että se mahdollisimman vähän häiritsee tavanomaista työskentelyä. Tutkimusaineisto kootaan ensimmäisen, toisen ja kolmannen tapaamisen yhteydessä. Seuranta-aineisto, jonka tutkija kerää, kootaan 6 ja 12 kuukauden kuluttua ensimmäisestä tapaamisesta.

#### Tutkimukseen osallistuminen edellyttää:

##### Ensimmäinen tapaaminen:

Ohjaaja kertoo tutkimuksesta päihdeongelmaiselle asiakkaalle ja kysyy hänen halukkuuttaan osallistua tutkimukseen

→ Asiakas allekirjoittaa tutkimussuostumuksen (asiakkaalle kopio)

→ Asiakas täyttää (yhdessä ohjaajan kanssa) elämäntilannettaan ja päihteidenkäyttöään kartoittavan MISA-esitietolomakkeen (sisältää juomatapatestin).

Asiakas täyttää Socrates /8A tai Socrates /8 D -lomakkeen

##### Toinen keskustelu:

Ohjaaja tallentaa keskustelun videonauhalle

→ Tapaamisen päätteeksi ohjaaja pyytää asiakasta täyttämään Keskustelun arviointi -lomakkeen. Asiakas sulkee täytetyn lomakkeen kirjekuoreen ja antaa sen ohjaajalle

→ Ohjaaja täyttää oman Keskustelun arviointi -lomakkeen

→ Ohjaaja antaa asiakkaalle kirjallisen palautteen MISA-esitietolomakkeesta asiakkaan päihteiden käytöstä (ks. moniste ”Päihteiden käyttöä koskeva palaute”)

##### Kolmas keskustelu:

Ohjaaja tallentaa keskustelun videonauhalle

→ Ohjaaja ottaa keskustelun yhteydessä esille palautteen MISA-lomakkeesta (ks. moniste ”Päihteiden käyttöä koskeva palaute”)

- Ohjaaja pyytää asiakasta täyttämään Keskustelun arviointi -lomakkeen. Asiakas sulkee täytetyn lomakkeen kirjekuoreen ja antaa sen ohjaajalle
- Ohjaaja täyttää oman Keskustelun arviointi -lomakkeen

Kolmannen keskustelun jälkeen ota yhteys Leena Ehrlingiin aineiston noutamiseen liittyen (sovitaan erikseen).

Alkuvaiheen jälkeen aineiston keruu jatkuu siten, että tutkijat ottavat asiakkaaseen suoraan yhteyttä:

6 kuukauden kuluttua ensimmäisestä tapaamisesta: Tutkija pyytää asiakasta kertomaan sen hetkisestä hoito- ja päihdetilanteestaan joko puhelimitse, sähköpostitse tai postitse.

12 kuukauden kuluttua ensimmäisestä tapaamisesta: Toimitaan samoin kuin 6 kuukauden kohdalla.

Tutkimukseen osallistuminen on sekä ohjaajalle että asiakkaalle vapaaehtoista. Asiakas voi jättäytyä tutkimuksesta pois ilman, että se millään tavoin vaikuttaa yhteistyöhön hänen ohjaajansa kanssa.

Kaikki tutkimuksessa koottava aineisto on ehdottoman luottamuksellista ja se säilytetään Tampereen yliopiston tiloissa niin, ettei siihen ole pääsyä ulkopuolisilla. Tutkimuksen tulokset esitetään niin, etteivät yksittäiset henkilöt ole tunnistettavissa. Tutkimuksen päätyttyä yksittäisiä tunnistettavia asiakkaita koskeva tutkimusaineisto (mukaan lukien videonauhat) hävitetään. Keskusteluista kirjatut ja tunnistetietojen osalta muutetut tekstitiedostot arkistoidaan aihetta koskevan tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen käyttöön Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon.

Lisätietoja tutkimuksesta antavat projektin vastaava tutkija Leena Ehrling ja professori Anja Koski-Jännes.